

SIGNALENKAART MENSENHANDEL

ARBEIDSUITBUITING

Deze kaart is voor professionals die werken met kwetsbare personen. De signalenkaart helpt om signalen van mensenhandel inzichtelijk te maken en beschrijft hoe te handelen.

Mensenhandel is het werven, vervoeren, overbrengen, opnemen of huisvesten van een persoon met gebruik van dreiging, geweld of dwang en met het doel die persoon uit te buiten. Er zijn vier categorieën van mensenhandel: seksuele uitbuiting, criminele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en gedwongen orgaan- verwijdering.

Bij minderjarigen (18-) is het gebruik van dwang niet nodig om van mensenhandel te spreken.

- Heeft eigen paspoort of ID niet in het bezit;
- Is illegaal in Nederland;
- Met valse beloften naar Nederland gehaald;
- Een hoge schuld aan de werkgever moeten betalen;
- Te weinig betaald krijgen, niet uitbetaald worden of betaling wordt uitgesteld;
- Niet kunnen beschikken over het geld op de eigen bankrekening;
- Worden mishandeld, gechanteerd, gedwongen of bedreigd;
- Fysiek geweld, of dreigen daarmee, tegen de werknemer;
- In een bedrijfspand of op het bedrijfsterrein wonen, of anderszins slecht zijn gehuisvest;
- Lange werkdagen moeten maken, heeft geen recht op pauzes, vrije dagen of vrije tijd;
- Persoon maakt angstige indruk en ontwijkt de professional.
- Heeft geen arbeidsovereenkomst, arbeidsvoorwaarden zijn slecht gedefinieerd of de overeenkomst is opgesteld in een taal die de werknemer niet machtig is;
- Tewerkstelling in een andere sector of onder andere omstandigheden dan af gesproken;
- Regelt eigen vervoer niet zelf of weet niet wat de woon-werk route is;
- Meervoudige afhankelijkheid. Bijvoorbeeld afhankelijk van de werkgever voor onderdak, eten, banen voor familieleden of andere behoeften;
- Is sociaal geïsoleerd en/of werkt op geïsoleerde plekken;
- Mag niet of nauwelijks contact onderhouden met de buitenwereld;
- Woont met veel andere mensen samen;
- Doet gevaarlijk of ongezond werk;
- Vertoont tekenen van lichamelijk letsel;

Arbeidsuitbuiting is als een persoon zich beschikbaar heeft gesteld voor werk of diensten maar uiteindelijk onder dreiging van geweld, misleiding of dwang deze werkzaamheden moet blijven verrichten, zonder hiervoor enige vergoeding te ontvangen.

Arbeidsuitbuiting is meer dan slecht werkgeverschap of slechte huisvesting: de Nederlandse jongen met een verstandelijke beperking die huishoudelijke taken moet doen zonder vergoeding, slaapt in een schuurtje en wordt mishandeld. Een vrouw uit China, illegaal, werkt 15 uur per dag in een salon, woont in een ruimte op haar werk. In allerlei sectoren komt deze vorm van uitbuiting voor. Denk bijvoorbeeld aan de horeca, schoonmaakbranche, distributiecentra, bouwsector en land- en tuinbouw.

Hoe te handelen

Signalen komen vaak op meerdere plekken binnen. Daarom is het belangrijk om met organisaties samen te werken. Ga een gesprek niet uit de weg en vraag advies of ondersteuning bij professionals met kennis over mensenhandel. Besef dat slachtoffers zich vaak niet herkennen als slachtoffer omdat onder andere de verdiensten vaak hoger zijn dan die zij in hun thuisland krijgen.

Wat kunt u doen als u een (mogelijk) slachtoffer signaleert in de regio Noordoost Brabant?

Stap 1. Breng de signalen in kaart.

Probeer zoveel mogelijk concrete signalen te verzamelen.
Raadpleeg betrokken professionals.

Stap 2. Overleg met een collega en volg interne procedures.

Raadpleeg een externe deskundige voor tips en adviezen.

- 0800-2000 raadpleeg Veilig Thuis. Zij kunnen anoniem info en advies geven en helpen bij eventuele vervolgstappen (24/7 bereikbaar).
- 073-6139225 raadpleeg de Zorgcoördinator mensenhandel.
- 0800-5151 raadpleeg de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW). Dit kan ook anoniem (<https://www.inspectieszw.nl/melden/arbeidsuitbuiting>).
- 0900-8844 voor niet spoedeisende zaken, vragen naar het basisteam van de Politie.

Stap 3. Indien mogelijk: ga in gesprek met het vermoedelijke slachtoffer van arbeidsuitbuiting.

- Waarborg de veiligheid (overleg intern en met de cliënt zelf wat hierin nodig is en overleg naar behoefte met politie, ISZW, Veilig Thuis of de zorgcoördinator mensenhandel);
- Neem de tijd;
- Persoonlijke benadering en wees oprecht; maak geen verwijten;
- Wees neutraal en transparant. Beloof nooit dingen die je niet waar kan maken;
- Word niet boos om leugens/manipulatief gedrag (overlevingsstrategie);
- Wees ervan bewust dat familieleden of naasten in land van herkomst bedreigd kunnen worden;
- Vraag altijd of cliënt jou begrijpt (taal), schakel eventueel een tolk in;
- Let op culturele factoren (bijv. angst voor politie).

Stap 4. Maak een weging van aard, ernst en risico's.

Maak een afweging of hier sprake is van structurele of acute onveiligheid.
Overleg met Veilig Thuis.

Stap 5. Meld bij Veilig Thuis indien er sprake is van, of vermoedens zijn van, structurele of acute onveiligheid binnen een afhankelijkheidsrelatie én organiseer hulpverlening.

Zorgcoördinator mensenhandel 's-Hertogenbosch e.o.

Onze zorgcoördinator heeft specialistische kennis op het gebied van procedures en kennis van het hulp- en ondersteuningsaanbod voor slachtoffers van mensenhandel in onze regio. De zorgcoördinator werkt bij de Maatschappelijke Opvang Den Bosch en is te bereiken via 073-6139225.

Bij spoed of een verdachte situatie bel 112.

Of Meld Misdaad Anoniem via 0800-7000 (www.meldmisdaadanoniem.nl).